

USNESENÍ

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobce: **MUDr. M. M. S. S.**
státní příslušnost: Irácká republika
...
zastoupený advokátkou Mgr. Pavlínou Zámečnickovou
Moravské náměstí 754/13, 602 00 Brno

proti
žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**
náměstí Hrdinů 1634/3, 140 21 Praha 4

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 27. 4. 2026, čj. MV-50374-5/SO-2026,

takto:

I. Soudnímu dvoru Evropské unie se předkládají tyto předběžné otázky:

1. Brání čl. 25 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/801 tomu, aby členský stát zamítl žádost o povolení k pobytu za účelem hledání zaměstnání z jiných důvodů, než které uvádí čl. 25 odst. 4 této směrnice? Jinými slovy – je čl. 25 odst. 4 dané směrnice taxativní (vyčerpávající) nebo demonstrativní (příkladný)?

2. Pokud je výčet důvodů pro zamítnutí žádosti o povolení k pobytu za účelem hledání zaměstnání v čl. 25 odst. 4 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/801 demonstrativní, pak vzniká další výkladový problém, jestliže členský stát nevyužil možnost zavést lhůtu pro podání žádosti podle čl. 25 odst. 5 této směrnice a cizinec podal žádost ještě v době platnosti svého povolení k pobytu za účelem studia.

Brání za této situace čl. 25 uvedené směrnice tomu, aby členský stát přesto požadoval, aby cizinec podal žádost o povolení k pobytu za účelem hledání zaměstnání bez zbytečného odkladu po dokončení studia? Jinými slovy – brání čl. 25 této směrnice tomu, aby členský stát takovou žádost podanou několik měsíců po ukončení studia zamítl z důvodu, že cizinec po dokončení studia přestal plnit účel svého studijního povolení k pobytu?

II. Řízení se přerušuje.

I. Předmět řízení před předkládajícím soudem

1. Žalobce je občanem Iráku. Do České republiky přijel v roce 2018. Získal zde povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia. Studoval všeobecné lékařství na Lékařské fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Jeho poslední povolení k pobytu platilo do 31. 8. 2025. Studium žalobce dokončil dne 20. 1. 2025, kdy složil státní závěrečnou zkoušku. Diplom ale dostal později. Univerzita mu jej vydala až 22. 4. 2025. Vydala mu jej teprve po opožděném zaplacení školného, které za žalobce platila třetí osoba (Kurdská regionální vláda).

2. Dne 15. 5. 2025 žalobce podal žádost o povolení k pobytu za účelem hledání zaměstnání. Tuto možnost upravuje § 42 odst. 3 zákona o pobytu cizinců. Žádost podal ještě v době platnosti svého studijního pobytového oprávnění. Ministerstvo vnitra však žádost zamítlo. A žalovaná toto rozhodnutí potvrdila. Oba orgány vyšly ze stejné úvahy. Žalobce podle nich dokončením studia přestal plnit účel svého pobytu. Tento účel pak neplnil až do podání žádosti. Neplnění účelu dosavadního pobytu je důvodem pro zamítnutí žádosti, který zakotvuje § 45 odst. 1 zákona o pobytu cizinců. O toto ustanovení proto správní orgány opřely svá negativní rozhodnutí.
3. Žalobce podal proti rozhodnutí žalované žalobu, o níž rozhoduje předkládající soud. Pro rozhodnutí je klíčový výklad čl. 25 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/801 ze dne 11. května 2016 o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem výzkumu, studia, stáže, dobrovolnické služby, programů výměnných pobytů žáků či vzdělávacích projektů a činnosti au-pair (přepřacované znění) (*studijní směrnice*). Ustanovení čl. 25 této směrnice, o něž tu jde, na české vnitrostátní úrovni provádí § 42 odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky („zákon o pobytu cizinců“).

II. Použitelná právní úprava

a) Právo Evropské unie

4. *Podle čl. 25 odst. 1 studijní směrnice:* „Po dokončení výzkumu nebo studia mají výzkumní pracovníci a studenti možnost pobývat na území členského státu, který jim vydal povolení podle článku 17, na základě povolení k pobytu uvedeného v odstavci 3 tohoto článku po dobu nejméně devíti měsíců s cílem hledat zaměstnání nebo zahájit podnikání.“
5. *Podle čl. 25 odst. 3 téže směrnice:* „Za účelem pobytu podle odstavce 1 vydají členské státy na žádost výzkumného pracovníka nebo studenta povolení k pobytu tomuto státnímu příslušníkovi třetí země (...), jsou-li stále splněny podmínky stanovené v čl. 7 odst. 1 písm. a), c), d) a e) (...). Členské státy (...) v případě studentů (vyžadují) doklad o získání vysokoškolského diplomu, osvědčení nebo jiný doklad o dosažené kvalifikaci.“
6. *Podle čl. 25 odst. 4 téže směrnice:* „Členské státy mohou žádost podle tohoto článku zamítnout, pokud: a) nejsou splněny podmínky stanovené v odstavci 3 a případně v odstavcích 2 a 5; b) předložené dokumenty byly získány podvodně, byly padělány či pozměněny.“
7. *Podle čl. 25 odst. 5 téže směrnice:* „Členské státy mohou vyžadovat, aby byla žádost výzkumného pracovníka nebo studenta podle tohoto článku (...) podána alespoň 30 dní před uplynutím doby platnosti povolení vydaného podle článku 17 nebo 26.“
8. *Podle čl. 25 odst. 6 téže směrnice:* „Pokud doklad o získání vysokoškolského diplomu, osvědčení nebo jiný doklad o dosažené kvalifikaci (...) není k dispozici před uplynutím doby platnosti povolení vydaného podle článku 17 a jsou splněny všechny ostatní podmínky, členské státy zajistí, aby státní příslušník třetí země mohl pobývat na jejich území za účelem předložení tohoto dokladu v přiměřené lhůtě v souladu s vnitrostátními právními předpisy.“
9. *Podle bodu 53 odůvodnění téže směrnice:* „Jako součást úsilí o zajištění kvalifikovaných pracovních sil do budoucna by studenti, kteří dokončí studium v Unii, měli mít možnost zůstat (...) na území dotčeného členského státu s cílem hledat pracovní příležitosti nebo zahájit podnikání.“

10. *Podle čl. 20 odst. 2 písm. f) téže směrnice* mohou členské státy žádost zamítnout, pokud „(...) členský stát má důkazy nebo závažné a objektivní důvody k domněnce, že státní příslušník třetí země by v zemi pobýval za jiným účelem, než pro který žádá o přijetí.“
11. *Podle čl. 21 odst. 1 písm. d) téže směrnice* členské státy odejmou povolení nebo odmítnou jeho prodloužení, pokud „(...) státní příslušník třetí země pobývá na jejich území za jiným účelem, než pro který mu byl pobyt povolen.“

b) Vnitrostátní právní úprava

12. *Podle § 42 odst. 3 zákona o pobytu cizinců:* „Žádost o povolení k dlouhodobému pobytu je v souvislosti se skončením (...) studia dále oprávněn podat držitel povolení k dlouhodobému pobytu za účelem (...) studia podle § 64 písm. a), který na území hodlá pobývat za účelem hledání zaměstnání nebo zahájení podnikatelské činnosti. K žádosti je cizinec povinen předložit (...) doklad o úspěšném dokončení studia (...)“
13. *Podle § 45 odst. 1 věty třetí zákona o pobytu cizinců:* „Nové povolení k dlouhodobému pobytu dále nelze udělit, jestliže cizinec neplnil před podáním žádosti o vydání nového povolení k dlouhodobému pobytu na území účel, pro který mu bylo povolení k dlouhodobému pobytu vydáno; to neplatí, pokud cizinec prokáže, že se jednalo o neplnění účelu ze závažných důvodů po přechodnou dobu.“
14. *Podle § 47 odst. 2 zákona o pobytu cizinců:* „Žádost o vydání nového povolení k dlouhodobému pobytu za jiným účelem je cizinec povinen podat nejpozději před uplynutím platnosti povolení k dlouhodobému pobytu.“
15. Zákon o pobytu cizinců nestanoví žádnou adresnou lhůtu pro žádost podle § 42 odst. 3. Žádná lhůta se neváže na dokončení studia. Směrnice v čl. 25 odst. 5 dovoluje takovou lhůtu zavést. Česká republika ji ale nezavedla.

III. Důvody pro položení předběžných otázek

16. Ustanovení § 42 odst. 3 zákona o pobytu cizinců provádí čl. 25 směrnice. Výklad tohoto článku je pro věc rozhodující. Soudní dvůr jej zatím nevyložil. Není tedy jasný (*clair*) ani dříve vyjasněný (*éclairé*).

1. Je výčet v čl. 25 odst. 4 studijní směrnice taxativní (vyčerpávající) nebo demonstrativní (příkladný)?

17. První otázka se týká povahy výčtu důvodů pro zamítnutí žádosti o povolení k pobytu za účelem zaměstnání v čl. 25 odst. 4 studijní směrnice. Pro kontext je důležité říci, že čl. 25 odst. 3 směrnice ukládá členskému státu jasnou povinnost. *Stát musí povolení vydat při splnění podmínek čl. 25.* Ustanovení čl. 25 odst. 4 směrnice pak vyjmenovává důvody pro zamítnutí žádosti. Neplnění účelu předchozího pobytu mezi nimi není. Soud se proto ptá, zda stát smí žádost zamítnout i z jiného důvodu.
18. Soud tuto otázku otevřel při jednání dne 24. 6. 2026. Strany se na povaze čl. 25 odst. 4 směrnice neshodly. Podle žalované je výčet důvodů jen demonstrativní. Dovožovala to ze slova „mohou“. Žalobce má opačný názor. Poukázal na středník mezi oběma důvody pro zamítnutí v písmenech a) a b). Z toho dovozoval, že výčet je taxativní.
19. Předkládající soud má za to, že žádný z těchto argumentů není jednoznačný. Pro demonstrativní povahu by mohlo svědčit, že v textu čl. 25 odst. 4 chybí slovník

vyčerpávajícího výčtu, např. „jen“ před slovem „pokud“ apod. Ustanovení čl. 25 odst. 4 ale neobsahuje ani slovník typický pro demonstrativní výčty, tedy slova jako „zejména“ nebo „například“. Z textu čl. 25 odst. 4 směrnice proto není jasné, jakou povahu výčet má.

20. Soud se také podíval, jak studijní směrnice tvoří jiné výčty. Důvody pro zamítnutí žádosti o studijní povolení upravuje čl. 20 směrnice. Důvody pro odnětí nebo neprodloužení povolení upravuje čl. 21 směrnice. Oba články mají stejnou stavbu. Nejdříve uvádějí důvody, pro které stát žádost zamítne nebo povolení odejme. Poté uvádějí důvody, pro které tak stát učinit „může“. Vždy jde o výčet pod písmeny a), b), c) a dalšími. Slovo „zejména“ ani „například“ se v něm neobjevuje. Slovo „mohou“ tu zřejmě jen rozlišuje, zda je důvod povinný, nebo na uvážení státu. Nečiní výčet demonstrativním.
21. Důležitý je ještě jeden aspekt. Studijní směrnice totiž v jistém smyslu počítá se situací, že cizinec neplní studijní účel pobytu. Konkrétně pracuje s pojmem *pobytu za jiným účelem* jako s důvodem pro odnětí studijního povolení [čl. 21 odst. 1 písm. d)] a důvodem pro zamítnutí žádosti o takové povolení [čl. 20 odst. 2 písm. f)]. Jde však o situace, ve kterých studující cizinec povolení k pobytu za jiným účelem má. Do čl. 25 odst. 4 studijní směrnice každopádně unijní zákonodárce nic podobného nevložil. To také může být argumentem svědčícím pro vyčerpávající povahu výčtu v tomto ustanovení.
22. Předkládající soud se proto kloní k tomu, že výčet je taxativní. Jistý si tím ale není. Proto pokládá první předběžnou otázku.

2. Je-li výčet v čl. 25 odst. 4 demonstrativní, umožňuje pak čl. 25 zamítnout žádost o povolení k pobytu za účelem hledání zaměstnání pro neplnění studijního účelu pobytu, jestliže vnitrostátní právo nestanoví pro tuto žádost žádnou lhůtu a cizinec ji podal po několika měsících od ukončení studia, ale stále v době platného studijního povolení?

23. Pokud se Soudní dvůr neztotožní s názorem, že je čl. 25 odst. 4 studijní směrnice taxativní, tak pak vzniká další výkladový problém. Ustanovení čl. 25 odst. 5 dovoluje státu zavést lhůtu. Stát může chtít, aby žadatel podal žádost nejméně 30 dní před koncem platnosti pobytu. Česká republika ale žádnou takovou lhůtu, která by byla adresným provedením čl. 25 odst. 5, nezavedla.
24. Správní orgány použily institut *neplnění účelu pobytu* podle § 45 odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Žalobce měl podle nich podat žádost o povolení k pobytu za účelem hledání zaměstnání brzy po dokončení studia. Zákon ale žádnou jasnou lhůtu nestanoví. Cizinec tak předem neví, kolik času na podání žádosti má. Hranici mezi včasným a opožděným podáním zákon nevymezuje.
25. Jde tedy o právní jistotu. Omezení práv cizince by mělo být předvídatelné. Směrnice přitom nabízí jasné řešení. Stát může podle čl. 25 odst. 5 stanovit konkrétní lhůtu. Česká republika to neudělala. Soud si proto není jist, *zda lze institut neplnění účelu pobytu v takové situaci vůbec použít*. Platí to tím spíše, že cizinec podal žádost ještě v době platnosti svého pobytu.
26. Soud k tomu dodává ještě jeden aspekt věci. Ustanovení čl. 25 odst. 6 směrnice počítá s prodlevou u získání diplomu, osvědčení či jiného dokladu o dosažené kvalifikaci. Pokud doklad není k dispozici před uplynutím platnosti studijního povolení a žadatel splnil všechny ostatní podmínky, tak mu členské státy musí umožnit pobývat na jejich území po přiměřenou dobu, aby tento doklad mohl předložit. Žalobce o povolení k pobytu za účelem hledání zaměstnání požádal tři a půl měsíce před koncem svého studijního povolení. Tím

spíše by za situace, že Česká republika nestanovila v zákoně lhůtu podle čl. 25 odst. 5 studijní směrnice, neměl podle unijního práva čelit takové překážce, jakou je institut neplnění účelu pobytu.

27. Předkládající soud se proto kloní k závěru, že čl. 25 směrnice v situaci, jaká vznikla v této věci, brání zamítnutí žádosti o povolení k pobytu za účelem hledání zaměstnání kvůli neplnění studijního účelu pobytu. Opačný výklad by oslaboval povinnost státu vydat povolení k pobytu za účelem hledání zaměstnání podle čl. 25 odst. 3 studijní směrnice. Soud si tímto svým výkladem ale není jistý. Proto pokládá Soudnímu dvoru druhou předběžnou otázku.

IV. Závěr a přerušení řízení

28. Z výše popsanych důvodů soud pokládá Soudnímu dvoru otázky uvedené ve výroku I.
29. Soud zároveň přerušil řízení. Učinil tak podle § 48 odst. 1 písm. b) soudního řádu správního. Po rozhodnutí Soudního dvora bude v řízení pokračovat.

Poučení:

Proti tomuto usnesení nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 1. července 2026

Martin Kopa
samosoudce